

**TÜRKİYE-IRAK KARMA EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ
KOMİTESİ 17. DÖNEM TOPLANTISI
MUTABAKAT ZAPTI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti (buradan sonra sırasıyla “Türk tarafı”, “Irak tarafı” ve gerekli bölümlerde “Taraflar” olarak anılacaktır.) arasındaki “Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının” 9. maddesi çerçevesinde oluşturulmuş olan Türk-İrak Karma Komitesi 17. Dönem Toplantısını 18 Ocak 2015 tarihinde Bağdat’ta gerçekleştirmiştir.

Türk heyetine Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız ve Irak heyetine Irak Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Sayın İbrahim Caferi başkanlık etmiştir.

İki heyet üyelerinin listeleri EK I ve EK II’de yer almıştır.

Bağdat ziyareti sırasında, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız, Irak Başbakanı Sayın Haydar El Abadi tarafından kabul edilmiş, Irak Petrol Bakanı Sayın Adil Abdulmehdi, Irak Ticaret Bakanı Sayın Malas Hüseyin Kesnezi ve Irak Elektrik Bakanı Sayın Kasım El Fahdawi ile bir araya gelmiş ve Irak ve Türkiye arasındaki ikili ilişkilere dair olumlu ve verimli görüşmelerde bulunmuştur.

Karma Komite görüşmeleri, iki ülke arasındaki geleneksel yakın, kardeşçe ve samimi ilişkileri yansıtan karşılıklı anlayış ve işbirliği atmosferi içinde gerçekleştirilmiştir.

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Ahmet Davutoğlu tarafından Irak’a ve Irak Başbakanı Sayın Haydar El Abadi tarafından Türkiye’ye gerçekleştirilen son ziyaretlerin olumlu sonuçlarını dikkate almıştır. İki komşu ülke arasındaki tarihsel ve kültürel bağlar, ticaret ve yatırımların yanı sıra enerji, sanayi, eğitim, güvenlik ve lojistik gibi diğer işbirliği alanları açısından kayda değer ekonomik ilişkilerini göz önünde bulundurarak Taraflar, stratejik ortaklık anlayışı çerçevesinde Irak ve Türkiye arasındaki tüm işbirliği mekanizmalarını destekleme konusundaki güçlü isteklerini yinelemişlerdir.

Türk tarafı, Irak’ta Sayın Haydar El Abadi liderliğinde hükümetin kurulmasından duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir. Taraflar, Irak’ın birlik, egemenlik ve toprak bütünlüğünün korunmasının ve kimliklerinden bağımsız olarak Irak’ta tüm kesimlerin kucaklanmasına yönelik politikaların uygulanmasının önemini vurgulamıştır.

Taraflar, bölgede DEAŞ gibi terörist örgütlerin varlığından kaynaklanan, ortak tehdit ve zorluklar karşısında işbirliği ve dayanışmanın yeniden canlandırılmasının önemini altını çizmişler ve Türkiye’nin Irak güvenlik kuvvetlerini eğitmeye hazır oluşu ve DEAŞ’ın alt edilmesi yönündeki mücadeledeki Türkiye’nin rolü de dahil olmak üzere Irak’a sağlanan uluslararası desteği memnuniyetle karşılamıştır. Benzer şekilde, Türkiye ve Irak PKK terör örgütünün oluşturduğu tehdide karşı işbirliğine devam edecektir.

Taraflar, iki ülke arasındaki mevcut ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik olarak ayrıntılı görüşmeler gerçekleştirdikten ve görüş alışverişinde bulunduktan sonra aşağıda yer alan hususlarda mutabakata varmışlardır;

I. KISIM

Ticaret ve Yatırım İlişkileri

1. Yasal Çerçeve

1.1) Anlaşmalar

Taraflar, karşılıklı çıkarlar temelinde ikili ticari ve ekonomik ilişkilerini daha da geliştirmenin önemini vurgulayarak, ikili ticaret ve yatırımların hacminin artırılmasına yönelik mümkün olan her türlü çabayı göstermeyi kararlaştırmışlardır.

Bu çerçevede, Taraflar aşağıda belirtilen anlaşmalar hususunda aşama kaydetmek için birlikte çalışmayı kararlaştırmışlardır.

1.1.1) Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması

Taraflar, iki ülke arasındaki ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin desteklenmesi adına 23 Mart 2009 tarihinde imzalanan Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın önemini vurgulamışlardır.

Adı geçen Anlaşmanın onay sürecini sonuçlandırmış olan Türk tarafı, Irak tarafının onay sürecini mümkün olan en kısa sürede tamamlaması konusundaki beklentisini dile getirmiştir.

1.1.2) Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması

Taraflar, iki ülke arasında bir Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması sonuçlandırmayı kararlaştırmışlardır. Bu kapsamda, iki taraf arasında teati edilmiş olan adı geçen Anlaşmanın taslak metnine nihai şeklinin verilmesi ve 2015 yılının ilk yarısında imzalanması hakkındaki arzularını dile getirmişlerdir.

1.1.3) Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması

Taraflar iki ülke arasında bir Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması sonuçlandırmayı kararlaştırmışlardır. Bu kapsamda ve Türk tarafının daha önce tevdi ettiği taslak metne atıfta bulunarak Taraflar, adı geçen Anlaşmanın taslak metnine nihai şeklinin verilmesi ve 2015 yılı içinde imzalanması hakkındaki arzularını dile getirmişlerdir.

1.2) Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi

Taraflar, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin desteklenmesi için 2008 yılında kurulan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi mekanizmasının önemini tasdik etmişler ve İkinci Toplantının 25 Aralık 2014 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmesinden duydukları memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

Bu çerçevede, Taraflar 15 Ekim 2009 tarihinde Bağdat'ta gerçekleştirilen ilk toplantıda imzalanan, ticaret ve yatırımlara ilişkin aşağıdaki Mutabakat Zabıtlarında öngörülen faaliyetlerin hayata geçirilmesi için birlikte çalışmayı kararlaştırmışlardır.

1.2.1) İstanbul'da "İrak'ta Yatırım Olanakları" Konulu Bir Seminer Düzenlenmesine İlişkin Mutabakat Zaptı

Taraflar, 2015 yılı ilk çeyreğinde, Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığının ve Irak Ticaret Bakanlığının işbirliğinde, İstanbul'da "İrak'ta Yatırım Olanakları" adlı bir konferans organize edilmesini kararlaştırmışlardır. Taraflar, söz konusu etkinliği organize etmek için iletişim içinde olacak ilgili yetkililerin iletişim bilgilerini teati etmişlerdir.

1.2.2) Ortak Yatırım Komisyonu Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı

Taraflar, ilgili Mutabakat Zaptında öngörüldüğü üzere bir Ortak Yatırım Konseyi kurulmasını ve ilk toplantısının 2015 yılı ilk yarısında Ankara'da düzenlenmesini kararlaştırmışlardır. Taraflar, söz konusu Konseyde görev alacak resmi yetkililerin isimlerini bu Toplantıyı takip eden bir aylık süre içinde diplomatik yollardan teati etmeyi kararlaştırmışlardır.

1.2.3) Serbest Ticaret Anlaşmasının Olası Etkilerinin İncelenmesi İçin Kurulacak Komisyona İlişkin Mutabakat Zaptı

Taraflar, ilgili Mutabakat Zaptında öngörüldüğü üzere bir Ortak Komisyon kurulmasını ve ilk toplantısının 2015 yılı ilk yarısında Ankara'da düzenlenmesini kararlaştırmışlardır. Taraflar, söz konusu Komisyonda görev alacak resmi yetkililerin isimlerini bu KEK toplantısını takip eden bir aylık süre içerisinde diplomatik yollardan teati etmeyi kararlaştırmışlardır.

1.2.4) Fuarlara Alanında Mutabakat Zaptı

Taraflar, Türkiye ve Irak'ta organize edilen fuarlar hakkında işbirliği ve bilgi değişimine işaret eden ilgili Mutabakat Zaptının önemini tasdik etmiş ve adı geçen Mutabakat Zaptında öngörüldüğü üzere iki ülkede düzenlenecek fuarların içeriği ve programına dair bilgi paylaşılmasını kararlaştırmışlardır.

1.2.5) Serbest Bölgeler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı

Taraflar, Türkiye ve Irak'taki serbest bölgeler hakkında işbirliği ve bilgi değişimine işaret eden ilgili Mutabakat Zaptının önemini tasdik etmiş ve söz konusu Mutabakat Zaptında öngörüldüğü üzere bilgi paylaşılmasını kararlaştırmışlardır.

Buna ek olarak, Taraflar ortak bir girişim yoluyla Irak'ta bir Özel Ekonomik Bölge kurulmasının şartlarını ve avantajlarını birlikte değerlendirmek için arzularını iletmişlerdir.

1.3) İş Konseyi

İki ülke arasındaki ikili ticari ve ekonomik ilişkileri desteklemek adına iki ülkenin özel sektör temsilcilerinden oluşan İş Konseyinin önemini tasdik ederek Taraflar, Türk-İrak İş Konseyinin etkinleştirilmesinin elzem olduğu hususunda mutabık kalmışlardır.

Bu kapsamda, Türk tarafı Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ile Irak Ticaret Odaları Federasyonu arasında bir İş Konseyinin kurulmasını kapsayan bir anlaşma taslağını Irak tarafına tevdi etmiştir. Taraflar, adı geçen anlaşma taslağının, gerekli değerlendirmelerin ardından 2015 yılı ilk yarısında imzalanmasını ve İş Konseyinin ilk toplantısının imzayı müteakip en kısa sürede düzenlenmesini kararlaştırmışlardır.

2. Ticaret ve Yatırımlar

Taraflar, ikili ekonomik ve ticari ilişkilerini gözden geçirmiş, istikrarlı ve uzun vadeli ikili ticaretin önemini vurgulamış ve iki ülke arasındaki mevcut ticaret ve yatırım hacminin artırılması ve çeşitlendirilmesi adına mümkün olan her türlü çabayı göstermeyi kararlaştırmışlardır.

İki ülke arasındaki ticaret ve yatırımlardaki yüksek potansiyeli göz önünde bulundurarak Taraflar, yatırımların, mal ve hizmetlerin taşınması ile birlikte insanların, iş adamlarının ve işçilerin hareketliliğinin önündeki bütün kısıtlamaların ve ticaretin önündeki bütün teknik engellerin kaldırılmasının gerekliliğini teyit etmişlerdir.

2.1) Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)

Taraflar daha liberal, adil ve kapsayıcı bir küresel ticaret sisteminin yaratılması amacıyla DTÖ'nün uluslararası ticareti düzenlemedeki önemini teyit etmişlerdir.

Türk tarafı, Irak'ın 2004 yılında başlayan DTÖ'ye üyelik sürecine olan desteğini ifade etmiştir. Bu kapsamda, Türk tarafı, DTÖ'ye üye olma yolunda Irak'a teknik yardım ve tecrübe paylaşımı sağlamayı teklif etmiştir.

2.2) İİT (İslam İşbirliği Teşkilatı) İçi Ticaret

Taraflar, İİT (İslam İşbirliği Teşkilatı) içi ticaretin artırılmasının önemini vurgulamışlardır. Türk tarafı, Irak'ı en kısa zamanda Tercihli Tarifeler Protokolü (PRETAS) ve Menşei Protokolünü imzalamaya ve onaylamaya davet etmiştir.

Türk tarafı, Irak'ı İİT şemsiyesi altında İslam Dünyasındaki ticareti kolaylaştırmak, standartların uyumlaştırılması, metroloji ve laboratuvar testlerinde uyumluluk sağlama ve akreditasyon standartları koyabilme hedefi güden İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsüne üye olamaya davet etmiştir.

2.3) Kamu ve Özel Sektör İşbirliği

İkili ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde özel sektör faaliyetlerinin önemini bilinciyle Taraflar, iki ülke arasında gerçekleştirilecek özel sektör etkinliklerini desteklemekte mutabık kalmıştır. Bu çerçevede, Türk tarafı önümüzdeki aylarda Irak'a ticaret ve müteahhitlik sektörü temsilcilerinden oluşan heyet ziyaretleri düzenleme niyetini beyan etmiştir.

Ayrıca, taraflar 2015 yılı Şubat ayı içinde Bağdat'ta Irak Ticaret Bakanı ile Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanının katılımıyla Türk-İrak İş Forumu düzenlemeyi kararlaştırmıştır.

Irak tarafı, Türk tarafının Irak kamu şirketlerinin, yeni iş ortaklık imkanlarını değerlendirmek üzere 2015 yılı Nisan ayı içinde Türkiye'ye bir çalışma ziyareti düzenlemeleri yönündeki davetini memnuniyetle karşılamıştır.

2.4) Yatırımlar ve Müteahhitlik Hizmetleri

İki lke arasındaki mevcut yatırımlara ve müteahhitlik hizmetlerine vurgu yaparak Taraflar, karşılıklı yatırım imkanlarını geliştirmek ve müteahhitlik projelerinde işbirliği yapmak üzere tüm imkanları değerlendirme hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk tarafı Irak'taki ihalelere katılan Türk firmalarına adil tutum sergilenmesi yönünde Irak makamlarının geçtiğimiz günlerde almış olduğu tedbirlerden dolayı memnuniyetini ifade etmiştir.

Türk tarafı ayrıca Irak'ın bazı kesimlerinde kötüleşen güvenlik koşullarına bağlı olarak bazı Türk yatırımcılarının faaliyetlerinin sekteye uğradığını ifade etmiştir. Söz konusu yatırımcıların sözleşme yükümlülüklerini yerine getirme ve yatırımlarını ve/veya projelerini tamamlama niyetinde oldukları göz önünde tutularak, Türk tarafı Irak tarafından bu yatırımcılara ilave süre tanınma da dahil olmak üzere sözleşmelerini yerine getirme noktasında destek olmalarını talep etmiştir. Irak tarafı mümkün olduğunca bu yatırımcılara yardım etme niyetini beyan etmiştir.

Taraflar, inşaat ve yapım işlerinde, proje yönetimi, sağlıklı ve güvenli yapı, bilgi paylaşımı, hasar tespiti, mühendislik eğitimi ve yapı denetimi alanlarında teknik işbirliği sağlamayı kararlaştırmışlardır.

2.5) Türk Firmalarının Alacak Talepleri

Türk tarafı çok sayıda Türk firmasının Iraklı farklı kamu kurumları ile çeşitli zamanlardan kalma ürün ve/veya hizmet tedarikini kapsayan sözleşmelerinden kaynaklı alacak taleplerinin olduğunu ifade etmiştir.

Bu çerçevede, Irak tarafı Türk tarafının bahse konu alacak taleplerinin tüm ilgili resmi belgeleri ile birlikte Bağdat'taki Türk Ticaret Müşavirliği kanalıyla Irak tarafına iletilmesi ve Irak tarafının talepleri hızlı bir şekilde inceleyerek dostça bir czm bulmak adına işbirliği sağlaması hususundaki talebini kabul etmiştir.

Türk tarafı aynı zamanda Irak tarafından, Iraklı farklı kamu kurumlarından olan söz konusu alacak taleplerinin değerlendirilmesinin koordinasyonunu sağlaması için bir koordinatör kurum belirlemesini talep etmiştir.

2.6) Sınır Ticareti Düzenlemesi (BTA)

İki lke arasında etkin bir ticaret rejimi tesis edilmesinin önemine vurgu yaparak, taraflar 2000 yılında dönemin koşullarına bağlı olarak başlatılan BTA'nın en kısa sürede tasfiye edilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Bu çerçevede taraflar, BTA sözleşmelerinin uygulamalarından doğan anlaşmazlıkların gözden geçirilmesi ve czme kavuşturulması ile birlikte BTA'nın tasfiyesi için net bir yol haritası ortaya konulması amacıyla iki ay içinde Ankara'da, Irak Ticaret Bakanlığı, Irak Petrol Bakanlığı, Irak Sanayi ve Madenler Bakanlığı, SOMO, Türkiye'den Ekonomi Bakanlığı ve TPIC yetkililerinin katılımıyla bir teknik toplantı düzenlenmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

2.7) Tarım Alanında İşbirliği

Taraflar, iki ülke arasında hayvancılık alanında kapsamlı bir işbirliği yapılmasına açık oldukları hususunda mutabık kalmışlardır. Taraflar ayrıca en kısa zamanda ilgili teknik komitelerini oluşturarak, sağlık sertifikaları üzerinde bir protokol imzalanmasına yönelik imkanları araştırmaya karar vermişlerdir.

Taraflar, iki ülkenin yetkili kurumları arasında başta şap hastalığı olmak üzere hayvan hastalıkları ile mücadele ile birlikte bitki sağlığı, meyvecilik, bağcılık ve sebzeçilik alanlarında teknik işbirliğinin artırılmasının önemine dikkat çekmiştir.

Taraflar, ayrıca iki ülkenin tarım sektöründe faaliyet gösteren üretici örgütleri arasında bilgi ve deneyim paylaşımı yapılması ile birlikte su ürünleri yetiştiriciliği alanında ortak yatırımlar yapılmasının desteklenmesinin önemli olduğunu yinelemiştir.

2.8) Sevk Öncesi İnceleme, Ürün Güvenliği, Kalite ve Tüketicinin Korunması

Taraflar ürün güvenliği, teknik düzenlemeler, uygunluk değerlendirme prosedürleri, standardizasyon, akreditasyon ve metroloji gibi alanlarda teknik işbirliğini geliştirme yönündeki niyetlerini beyan etmiştir.

Bu çerçevede, taraflar iki ülke arasında yakın zamanda gerçekleşen sevk öncesi inceleme, ürün güvenliği ve kalite konularındaki teknik düzeydeki karşılıklı ziyaretleri memnuniyetle karşılamışlardır. Taraflar iki ülke arasında malların etkin dolaşımını teminen bu konular üzerinde işbirliğini sürdürme yönündeki niyetlerini ifade etmişlerdir.

Taraflar, ayrıca "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ürün Güvenliği ve Ticarete Teknik Engeller Alanında Danışma ve İşbirliği Mekanizması Kurulmasına" dair taslak Protokol'ün müzakerelerini tamamlama hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar, 31 Ağustos 2009 tarihinde Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve Irak Standartlar ve Kalite Kontrol Merkezi Kurumu (COSQC) arasında imzalanan anlaşmanın revize edilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

2.9) Menşe Kuralları

İki ülke arasında yakın ekonomik işbirliği tesis etme vizyonu çerçevesinde, taraflar iki ülke firmalarına adil muamele edilmesinin önemine dikkat çekmiştir. Bu çerçevede Türk tarafı, başta menşe kuralları olmak üzere Irak'ta açılan ihalelerde koyulan şart ve kuralların Türk firmalarını dışarda bırakacak şekilde düzenlenmemesi veya bu şekilde uygulanmamasını talep etmiştir. Irak tarafı Türk ürünlerinin adil olmayan bir biçimde ihalelerin dışında tutulduğu yönündeki iddiaları araştırmayı ve gerekli olduğu durumda ilgili tedbirleri almayı kabul etmiştir.

2.10) Ticaretin Önündeki Bürokratik Engeller

İki ülke arasında ticaret potansiyelini geliştirme yönündeki ortak amaç doğrultusunda, Türk tarafı Türk ihracatçılarının belgelerini Irak'ın Türkiye'deki diplomatik misyonlarından

onaylatmak zorunda olduğunu, bunun da iş temsilcilerine zaman ve maliyet açısından külfet getirdiğini belirtmiştir.

Bu çerçevede, taraflar bürokratik prosedürlerin ürün ve hizmet ticareti ile iştigal eden firmaların lehine basitleştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

2.11) Bankacılık Alanında İşbirliği

Taraflar, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin kolaylaştırılması ve geliştirilmesinde bankacılık sektörünün öneminin altını çizmişlerdir. Bu çerçevede, her iki ülke arasında merkez bankacılığı konusunda bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunulmasını kararlaştırmışlardır.

Türk tarafı, Türk iş adamlarının Irak bankacılık sistemi üzerinden para transferinde karşılaştıkları sorunlara dikkat çekerek, fonların etkin transferini sağlayacak şekilde Irak bankacılık sisteminde iyileştirmeye duyulan ihtiyacın öneminin altını çizmiştir.

Türk tarafı ayrıca, Irak Merkez Bankasının ülkedeki yabancı bankaların sermayelerinin 2015 sonu itibarıyla 7 milyon dolardan 70 milyon dolara çıkarılmasını zorunlu kılan talimatının Irak'ta sınırlı sayıda şube ile faaliyet gösteren Türk bankalarına büyük bir zorluk teşkil ettiğini gündeme getirmiştir. Küresel bankacılık sistemindeki son dönemde yaşanan gelişmeler ışığında Taraflar, ortak eğitim programları düzenlemek suretiyle bankacılık alanında deneyim ve uzmanlıklarını paylaşma hususunda mutabık kalmıştır. Taraflar ayrıca, e-bankacılık konusunda işbirliği yapmayı ve kara para aklamaya yönelik hususlardaki çalışmalarında koordinasyon sağlamayı kararlaştırmışlardır.

Irak tarafı, Türk tarafının Irak Merkez Bankasının ilgili talimatının yabancı bankaların sahip olduğu şube sayısı dikkate alınarak revize edilmesi ve bankalara gerekli uyum süreci tanıyacak şekilde talimatın uygulanmasının ertelenmesi yönündeki talebini dikkate almıştır. Irak tarafı söz konusu talebi ilgili idareleri kanalıyla değerlendirmeyi kabul etmiştir.

Taraflar, Irak Merkez Bankası ve ilgili Türk kurumları arasında iki ülke arasındaki sermaye ve bankalarla ilgili kararları değerlendirmek üzere toplantılar gerçekleştirmeyi kararlaştırmışlardır.

2.12) Özelleştirme ve Kamu-Özel Sektör Ortaklığı

Irak tarafı, İktisadi ilişkilerin geliştirilmesinde özel sektörün önemini yineleyerek, Türk tarafının Türkiye'deki özelleştirmelerin hukuki ve metodolojik altyapısına ilişkin tecrübe paylaşımı sağlanması hususundaki teklifini dikkate almıştır. Türk tarafı, Türkiye'de Özelleştirme İdaresi ve Irak'taki ilgili bir kuruluş arasında başta sanayi, enerji, petrol, petrokimya, limanlar ve altyapı işleri olmak üzere özelleştirme model ve prosedürlerinde işbirliği tesis edilmesini önermiştir. Aynı işbirliğinin Kamu-Özel Sektör Ortaklığı modeli çerçevesinde karayolları, köprüler, demiryolları, yüksek hızlı tren ray döşemeleri, hastaneler ve sağlık birimleri, liman ve havalimanları gibi altyapı işlerinin yasal çerçevesi ve teknik nitelikleri hususunda da gerçekleştirilmesini önermiştir.

2.13) Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'ler)

Taraflar, ülkelerindeki KOBİ'ler arasındaki işbirliğini destekleme hususunda işbirliği sağlamayı kararlaştırmışlar ve KOBİ'lere ilişkin faaliyetler düzenlemek ve KOBİ'lere ilişkin bilgi ve tecrübe paylaşma konusundaki isteklerini vurgulamışlardır. Bu kapsamda, Irak tarafı

KOSGEB ve ilgili Irak kurumu arasında Irak Sanayi ve Madenler Bakanlığı tarafından önerilen sanayi projelerini de içeren bir mutabakat zaptı imzalanması teklifini olumlu karşılamıştır.

2.14) Türk Ticaret Merkezi

Irak tarafı, Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığının Irak'ta ikili ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirebilecek potansiyel sektör ve alanlarda irtibat noktası olarak görev yapacak yeni bir Türk Ticaret Merkezi kurma niyetini olumlu karşılamıştır.

II. KISIM

Ulaştırma, Gümrük ve Hareket Kolaylığı

1) Ulaştırma

Taraflar, aralarındaki güçlü işbirliğini göz önünde bulundurularak, yeni potansiyel işbirliği alanları keşfetmek suretiyle karayolu, havayolu, demiryolu ve deniz yolu ulaşım alanlarındaki ilişkileri daha da geliştirme hususunda mutabık kalmışlardır.

İki ülke arasındaki yakın ilişkiler paralelinde Taraflar, tarifeli uçuş sayısı ve frekanslarını artırma ve çeşitlendirme yolunda mümkün olan tüm adımları atacaktırlar. Taraflar ayrıca, iki ülke arasındaki uçuşların artırılması adına Türk Hava Yolları ile Irak Hava Yolları arasındaki işbirliğinin önemini vurgulamışlardır.

Türk tarafı Irak tarafından, Türk tırlarının Irak'ta transit geçişlerinin temini için gerekli tüm yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesini talep etmiştir. Türk tarafı ayrıca, iki ülke arasında mal ticaretini kolaylaştırmak için Irak tarafını 1975 Tır Konvansiyonunu imzalamaya davet etmiştir. Irak tarafı, bu öneriyi incelemeyi ve Türk tarafına en kısa zamanda dönüş yapmayı kabul etmiştir.

Türk tarafı, Irak tarafına eğitimden demiryolu araçları tedarikine kadar farklı alanlarda deneyim paylaşımı sunmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Türk tarafı, 2009 yılındaki birinci Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantısı sırasında imzalanan mutabakat zabitleri kapsamında, Iraklı yetkililerden oluşan iki farklı kabul komisyonunun 6 Eylül 2014 ve 24 Aralık 2014 tarihlerinde Türkiye'yi ziyaret ettiğini ve bu ziyaretlerde toplam 14 adet yolcu vagonunun Irak Cumhuriyeti Demiryollarına teslimi için gerekli kabul tutanaklarını onayladığını açıklamıştır. Türk tarafı ayrıca, Irak'a sevk edilmeye hazır olan söz konusu vagonların teslim edilebilmesi için Irak Ulaştırma Bakanlığının nihai onayının beklendiğini ifade etmiştir. Irak tarafı, bahse konu vagonların teslimi için gerekli onay sürecini hızlandırmayı kabul etmiştir.

Irak tarafı, Türk tarafının 2009 yılında imzalanan mutabakat zabitlerinde öngörülen yolcu vagonları, lokomotifler ve benzeri demiryolu araçları alanlarındaki işbirliğinin geliştirilmesi yönündeki talebini dikkate almıştır.

Taraflar, iki ülke arasında var olan bütün anlaşmaların tam anlamıyla aktifleştirilmesini kararlaştırmışlardır.

2) Sınır Kapıları ve Gümrükler

Taraflar, ivedi bir şekilde İbrahim Halil-Habur sınır kapısının kapasitesinin artırılması için gerekli tüm girişimlerde bulunmayı kararlaştırmışlardır.

Taraflar ayrıca, ticareti zenginleştirmek ve ticaret yollarını çeşitlendirmek amacıyla yeni sınır kapılarının açılması işlemlerinin hızlandırılması ile birlikte doğrudan demiryolu bağlantı projesi kapsamında yeni bir demiryolu sınır kapısı açılması hususlarında mutabık kalmışlardır.

Taraflar, bu alanlardaki ortaklığı geliştirmenin yollarını istişare etmek üzere Türkiye’de bir araya gelmeyi kararlaştırmışlardır.

3) Konsolosluk İşleri ve Vizeler

Taraflar iki ülke arasında imzalanan ve diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilerine vize gerekliliğini kaldıran son mutabakat zaptını memnuniyetle karşılamışlardır.

İki ülke arasındaki yakın ve samimi ilişkiler çerçevesinde Türk tarafı ayrıca, Türk şoförlerinin vize alabilmeleri ve yüklerini tüm Irak’ta serbestçe taşıyabilmelerine izin verilmesini talep etmiştir.

Taraflar, konsolosluk hususlarında düzenli temaslar sağlamayı ve ilk toplantının 2015 yılı içinde Ankara’da gerçekleştirilmesini kararlaştırmışlardır.

III. KISIM Enerji ve Su

1) Elektrik

Taraflar, her iki ülkenin kamu ve/veya özel sektör şirketleri arasında işbirliğinin tesisi yoluyla Türkiye-İrak arasındaki mevcut ve gelecek elektrik enterkoneksiyon hatlarının geliştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk özel sektör şirketlerinin başta Basra eyaleti olmak üzere Irak’ın genelinde elektrik üretim altyapısının geliştirilmesine dönük yatırımlarının desteklenmesi konusunda da mutabık kalmışlardır.

Türk tarafı mevcut 400 kV Cizre-Musul Elektrik İletim Hattı’nın operasyonel hale getirilmesi hususunda Türkiye sınırları içinde kalan bölüme ilişkin yatırımların tamamlandığını, Irak Tarafı ise söz konusu hattın Irak sınırları içinde kalan kısmının % 85’ini tamamladığını bildirmiştir. Taraflar; söz konusu hattın bir an önce tamamlanması gerektiği hususunda mutabık kalmış, hatta ilişkin sorunların giderilmesi amacıyla tarafların teknik kurumları arasında istişarelerde bulunulmasını kararlaştırmışlardır.

2) Petrol ve Doğalgaz

Taraflar, iki ülke arasında bir doğalgaz boru hattının geliştirilmesine desteklerini ortaya koymuşlar ve söz konusu projenin hayata geçirilmesi için her iki ülkenin ilgili kurum, kuruluşlarınca ve özel sektör firmalarınca gerekli teknik çalışmaların başlatılmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar, SOMO ile TÜPRAŞ arasındaki mevcut ham petrol ticareti ilişkilerini değerlendirmiş, Şirketler arasında 2015 yılına ilişkin mutabık kalınan günlük 100.000 varillik ham petrol

anlaşmasını memnuniyetle karşılamışlardır. Taraflar Irak'tan Türkiye'ye ham petrol tedarikinin artırılmasına olan desteklerini ifade etmiştir.

Türk tarafı, Irak'ın petrol üretiminin artırılmasını teminen TPIC'in hâlihazırda Basra bölgesi Rumeila sahasında yürüttüğü 40 kuyulu anahtar teslim sondaj sözleşmesinin önemine işaret ederek, buna benzer petrol sahası servis projelerinde Irak tarafından TPIC'e destek vermesini talep etmiştir. Irak Tarafı söz konusu talebe olumlu yaklaşmıştır.

Ülkeler arasındaki enerji ilişkilerini geliştirme bağlamında önemli bir alanın da petrol ürünleri ticareti ve hidrokarbon altyapı tesisleri inşası olduğunu vurgulayarak Taraflar, Türk şirketlerinin Irak'ın petrol ürünleri ihtiyacının karşılanması, depolama, boru hatları vb. altyapı tesislerinin inşası hususunda Irak Elektrik Bakanlığı ve Irak Petrol Bakanlığı ile işbirliğinin geliştirilmesi konusunda mutabık kalmışlardır. Taraflar ayrıca, SOMO'nun petrol ürünleri tedarikçi listesine TPIC'in dâhil edilmesi hususunda mutabakata varmışlardır.

Petrol ve doğal gaz sektörünün iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin geleceği açısından öneminin farkında olarak Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti adına Türkiye Petrolleri tarafından ve ilgili Iraklı milli petrol şirketleri tarafından deruhte edilen Irak Cumhuriyeti'ndeki arama-geliştirme-üretim projelerindeki mevcut işbirliği seviyesinin geliştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Ülkedeki arama-geliştirme-üretim projelerinde gecikmelere ve ilave maliyetlere yol açan zorlu yatırım şartlarını dikkate alarak Irak tarafı, Türkiye Cumhuriyeti adına Türkiye Petrolleri tarafından imzalanan teknik servis anlaşmalarının sürelerinin ve üretim tarihlerinin uzatılması ve terimlerinin iyileştirilmesini uygun bulmuştur.

Türk tarafı, Irak Cumhuriyeti'ndeki hidrokarbon geliştirme ve üretim projelerinin yanında arama projelerinde de yer alma arzusunu dile getirerek, Irak tarafından Türkiye Petrolleri'nin Blok-9 Arama Projesi'ne yeniden dâhil olma başvurusunu değerlendirmesini talep etmiştir.

Irak tarafı, Türk tarafının şehir içi doğalgaz dağıtımı konusunda Iraklı teknik uzmanlara Türkiye'de eğitim vermesini talep etmiş ve Türk tarafı söz konusu talebe olumlu yaklaşmıştır.

3) Su

Taraflar, 25 Aralık 2014 tarihinde ikinci Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantısı sırasında Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı imzalanmasını memnuniyetle karşılamışlardır.

IV. KISIM

Teknik İşbirliği, Sosyal Güvenlik, Sağlık, Eğitim, Kültür, İletişim, Bilim ve Teknoloji

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti arasındaki teknik işbirliğinin önemini vurgulamış ve ekonomik ve sosyal işbirliğini hızlandırmak için Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) ile Irak Planlama Bakanlığı arasında bir Teknik İşbirliği Mutabakat Zaptının imzalanması hususunda Irak Başbakanı Sayın Haydar El Abadi'nin 25 Aralık 2014 tarihindeki Türkiye ziyareti sırasında fikir birliğine varılmasını memnuniyetle karşılamışlardır.

Türk tarafı, iki ülke arasında vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarını garanti altına alan bir sosyal güvenlik anlaşmasına yönelik müzakerelerin başlaması için niyetini ortaya koymuştur. Buna ek olarak, Türk tarafı iki ülkenin ilgili Bakanlıkları arasında iş gücü, mesleki eğitim, sosyal güvenlik ve istihdam alanlarında bir işbirliği anlaşmasının imzalanması için arzusunu dile getirmiştir.

Taraflar, YÖK ile Irak Yüksek Öğretim Bakanlığı arasında yükseköğretime ilişkin bir işbirliği protokolü imzalamaya yönelik devam eden işbirliğinin önemini teyit etmişlerdir. Türk tarafı, Irak tarafını Iraklı öğrencileri Türkiye’de öğrenim görmeleri konusunda teşvik etmeye çağırmış ve Irak’taki yükseköğretim fuarlarının zamanlaması hakkında YÖK’ün bilgilendirilmesini talep etmiştir.

Taraflar, iki ülke arasında gençlik, spor, kültür, sağlık turizm, özel sektörün kalkınması, iş piyasası ve teknik eğitim alanlarındaki ilişkilerin geliştirilmesini ve güçlendirilmesini teşvik edecek ve destekleyecektir.

Taraflar ayrıca, TÜBİTAK ve Irak Bilim ve Teknoloji Bakanlığı arasında ortak faaliyetler yoluyla özellikle ortak araştırma ve Ar-Ge projeleri geliştirmek için teknoloji alanında işbirliği gerçekleştirmeyi kararlaştırmışlardır.

Taraflar, uydu iletişimi, şehir güvenliği ve gözetimi gibi iletişim ve bilişim teknolojileri alanlarında tecrübe paylaşımı sağlanmasını kararlaştırmışlardır. Taraflar ayrıca, Irak’ın Avrupa ülkeleri ile bağlanmasını teminen fiber optik bağlantıların kurulmasının fizibilitesinin çalışılmasını ve devlet kullanımına özgü yazılımlar konusunda işbirliği gerçekleştirmeyi kararlaştırmışlardır.

Taraflar, Türk-İrak Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komitesi’nin 18. Dönem Toplantısının 2016 yılında Ankara’da, diplomatik kanallar vasıtasıyla belirlenecek bir tarihte yapılması konusunda mutabakata varmıştır.

Bağdat’ta 18 Ocak 2015 tarihinde Türkçe, Arapça ve İngilizce dilinde üç orijinal nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmış olup, herhangi bir ihtilaf durumunda İngilizce nüsha esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

IRAK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Taner YILDIZ
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

İbrahim El CAFERİ
Dışişleri Bakanı

TÜRK-IRAK 17. DÖNEM KEK TOPLANTISI
TÜRK TARAFI HEYET LİSTESİ

Sayın Taner YILDIZ, Sefa Sadık AYTEKİN Faruk KAYMAKÇI Mustafa TUZCU	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Müsteşar Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Türkiye Cumhuriyeti Bağdat Büyükelçisi Genel Müdür Yardımcısı (Teknik Heyet Başkanı), Ekonomi Bakanlığı
Cengiz Kamil FIRAT Ayşe Berris EKİNCİ Aysun ÖZKAZANÇ Besim ŞİŞMAN Mithat CANSIZ İbrahim Said ARINÇ Harun KOÇAK Bilgehan Ramazan CANER Ömür ATILGAN Mücahit ÖZDEMİR Semih YÜKSEK Muzaffer DALAY Adem Yazıcı Zeynel KILINÇ Adil BEYATLI Ali DEMİR Naci Bahadır ŞANVER Hasan Enes MABOÇOĞLU Ercan KILINÇKIRAN	Genel Müdür Yardımcısı, Dışişleri Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı, Dışişleri Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı V., Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Genel Müdür V., TPAO Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Üyesi TPIC Genel Müdür Yardımcısı, BOTAŞ Türkiye Cumhuriyeti Bağdat Ticaret Başmüşaviri Daire Başkanı, Ekonomi Bakanlığı Daire Başkanı, Ekonomi Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı, TPIC Daire Başkanı, BOTAŞ Daire Başkan Yardımcısı, BOTAŞ AB Uzmanı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı AB Uzmanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Irak Müdürü, TPIC Hukuk Müşaviri, TPAO Dış Ticaret Uzman Yardımcısı, Ekonomi Bakanlığı Dış Ticaret Uzman Yardımcısı, Ekonomi Bakanlığı Transit Boru Hatları Mühendisi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Turgut AVCI Ali Haj MUHAMMED Kutlu PEKEL	Tercüman, Ekonomi Bakanlığı Tercüman, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Protokol Görevlisi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

17. Dönem Türk - Irak KEK Toplantısı
Irak Tarafı Heyet Listesi

Büyükelçi DR.Velid Hamit Şiltağ
Riyad Hasson Al-Tai
Salar Muhammed Emin
Zeyd Muhammed Hasan
Munadil abbas Al-Mahdawi

Haşim Mohammed Hatem

Mohammed Ali Diyap
Dr.Nebil Kazım Abdelsahip
Semir Salman al-Tai
Semir İbrahim Başka
Selam Cebir Sellum
Hasan Fatih Ali
Ammar Abdulvahit Al-Sudani

Hüseyin Zeynel Abidin
Mansur Abdulcelil
Hadi Abbas Ali
Muhammed Ali Diyap
Abdulahuseyn Cebir Reşit
Semir İbrahim Abbas
Dr.Nahide Aziz Mecit

Saad Abdulvahap

Nuha Hıdır Yusuf
Fatin Hindiri Fituhi
Nahla Abdulcebbar Abdulsettar
Sabah Filayyih Al-Saidi
Tarık Cafer Code
Naciha Abbas Ali
Nuri Zamil Casim
Maha Anwar
Basil Suphi Muhammed
Huseyin Rahim Serhan
Adnan Hayrullah Salih
Ammar Abdulrahim Hasan
Zeyd Kamil Mahmud
Mustafa Fahri

Dışişleri Bak.Çevre ülkeler Dairesi Başkanı
Dışişleri Bak.Çevre ülkeler Dairesi Başkan Yar.
Ulusal yatırım Kurulu Başkan Yardımcısı
Bakanlar Kurulu Genel Sekreterliği
Su Kaynakları İdaresi Ulusal Merkezi Genel Müdürü /
Komisyon Başkan Yar.
Dış Ekonomik İlişkiler Dairesi Genel Müdürü – Ticaret
Bak.
Genel Müd. Sanayi ve Madenler Bak.
Alnahreyn üni. Rektörü- Yüksek Öğ.Bak.
Kuzey Petrolleri Genel Müdürü
Teknik Daire Genel Müdürü-İmar ve İskan Bak.
Genel Müdür - Ulaştırma Bak.
Kültürel İlişkiler Dairesi Genel Müdürü - Kültür Bak.
İmar ve Projeler Dairesi Gen.Müdürü.Çalışma ve Sosyal
İşler Bakanlığı
Genel Müdür Yar.- İnsan Hakları
Genel Müdür Yar.-Petrol Bak.
Genel Müdür – Gençlik ve spor Bak.
Genel Müdür. Sanayi ve Madenler Bak.
Ticaret Odaları Birliği Genel Sekreteri
Bölüm Müdürü – Bilim ve Teknoloji Bak.
Irak Merkez Ban.Borçlar İdaresi ve Mali Operasyonlar
Genel Müdürlüğü Bölüm Müdürü
Metroloji ve Kalite Kon. Kurumu Müdürü - Planlama
Bak.
Planlama Bak. – İnsan Kalkınma Genel Müdürü
Müdür – Petrol Bakanlığı
Irak Dış Kalkınma Fonu – Uzman – Maliye Bak.
Genel Müdür Yar.- Ticaret Bak.
Kıdemli Müdür – Maliye Bak.
Müdür Yar. – Maliye Bak.
Irak Sanayi Birliği – Yönetim Kurulu üyesi
Göç ve Göçmenler Bak.
Baş Mühendis – İletişim Bak.
Uzak Doğu Bölüm Müdürü –Ticaret Bak.
Çevre ülkeler Bölüm Müdürü – Ticaret Bak.
Müdür Yar.- Ticaret Bak.
Türkiye Şube Müdürü – Ticaret Bak.
Şube Müdürü – Ticaret Bak.

Seca Amir
Sair Abdulrahman
Siham Ahmet Şakir
Anwar Sait
Ahmet abid İsmail
Muhammed Adnan
Muhammed Tarık
Ammar Sabah Abdulkerim
Şirin Muhammed Nuri
Mustafa Mutez Hamid
Mustafa Muaz Abdulcabbar
Mey Fadıl
Muhammed Talal Mahammed
Zeynep Walit Mecit
Neyran Haşim Şamır
Dr.Muhammed Nuri Zakir
DR.Ahmet Abid İsmail Al-Saffar
Aşraf Settara Abdullah
Nur Nihat Ata
Ahmet Talip
Meryem Haysem Mahfuz
Ali Musa Hama
Muhammed Kasım
Nehip Casim Mahammed
Muhammed Salim Mahammed

Uzman Memur – Ticaret Bak.
Danışman – Türkiye Bölüm Müdürü
Birinci Sekreter – Türkiye Bölümü
İkinci Sekreter – Türkiye Bölümü
İkinci Sekreter
İkinci Sekreter– Türkiye Bölümü
Üçüncü Sek. – Türkiye Bölümü
Üçüncü Sek. – Türkiye Bölümü
Üçüncü Sek. – Türkiye Bölümü
Ataşe - Türkiye Bölümü
Ataşe - Türkiye Bölümü
Baş Gözetmen- Türkiye Bölümü
Baş Gözetmen- Türkiye Bölümü
M.Gözetmen - Türkiye Bölümü
Danışman- Sular Bölümü Şefi – Kanunlar Dairesi
İkinci Sekreter- Kanunlar Dairesi
Al-İktisadiye
M.Programlama-İletişim Dairesi- Dışişleri Bak.
Ataşe – Dışişleri – Arap.
M.Gözetmen - Türkiye
İkinci Sekreter
İkinci Sekreter – Siyasi Planlama
Üçüncü Sekreter – Dışişleri - Enstitü
Hatlar ve petrol Harekat Bölüm Müdürü – Petrol
Üretim Bölüm Müdürü - Petrol